

Kommunala pensionärsrådet 2022-09-05

Plats och tid

Kommunhuset i Älmhult, sammanträdesrum Linnésalen, klockan 14.00–16:30.

Paragrafer

17-24

Utses att justera

Synnöve Sjöstrand, PRO Göteryd

Justeringens plats och tid

Kommunhuset i Älmhult, 2022-09-16.

Underskrifter

Sekreterare

Amanda Olsson

Ordförande

Marie Rosenquist (M)

Justerande

Synnöve Sjöstrand, PRO Göteryd

Kommunala pensionärsrådet**Närvaro****Ledamöter**

Anne-Christin Andersson, SPF Härlunda
Ingrid Hallengren, PRO Stenbrohult
Synnöve Sjöstrand, PRO Göteryd
Britta Croona, PRO Göteryd
Sölve Johansson, SPF Virestad
Birgitta Eriksson, SPF Virestad
Bo Johansson, PRO Älmhult

Politiker

Marie Rosenquist (M), ordförande
Lars Ingvert (S)
Gusten Mårtensson (C)
Eva Ballovarre (S), §§ 17-21

Tjänstemän

Susann Pettersson, kommunchef, §§ 17-20
Jenny Smedberg, socialchef, §§ 17-20
Lars Lund, fastighetschef, §§ 17-20
Camilla Wir, enhetschef Rehab, §§ 17-21
Sebastian Marginean Svensson, digitaliseringsstrateg och larmsamordnare, § 21
Amanda Olsson, sekreterare

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet**Ärenden**

- § 17 Val av justerare
- § 18 Fastställande av föredragningslistan
- § 19 Kö till särskilt boende
- § 20 Framtidens Äldreomsorg
- § 21 Digitalisering inom vård- och omsorgsverksamheter
- § 22 Aktuell information
- § 23 Övriga frågor
- § 24 Nästa möte

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet**§ 17 Val av justerare**

Rådet utser Synnöve Sjöstrand från PRO Göteryd att justera protokollet jämte ordförande.

§ 18 Fastställande av föredragningslistan

Rådet fastställer föredragningslistan i sin helhet.

§ 19 Kö till särskilt boende

Kön för särskilt boende består vid tid för sammanträdet utav 11 personer, varav 1 fått erbjudande om plats som de ännu inte svarat på. Av de i kön har 4 av personerna tackat nej till tidigare erbjudande om plats.

§ 20 Framtidens Äldreomsorg

Det kommunala pensionärsrådet har bjudit in kommunchef Susann Pettersson och socialchef Jenny Smedberg för att diskutera det kunskapsunderlag som tagits fram kring Framtidens Äldreomsorg. Även fastighetschef Lars Lund medverkar vid sammanträdet.

Befolkningsgruppen 65+ växer snabbt. Mellan 1975 och 2005 fördubblades andelen äldre över 80 år och idag är var fjärde svensk över 60 år. Detta ser kommunchefen som en utmaning men också en möjlighet.

Genom de genomförda enkätundersökningarna identifierade utredarna fyra återkommande förväntningar på framtidens äldreomsorg:

1. Självständighet och trygghet
2. Social samvaro – *genom till exempel fler mötesplatser. Många stängdes ner under pandemin och har fortfarande inte kommit igång.*
3. Bekväm, tillgänglig och praktisk vardag
4. Rimlig boendekostnad

Kommunen vill även få in fler volontärer till äldreomsorgen för att skapa nya möjligheter mer anpassade till individuella behov. I enkäten har många lyft vikten att kunna gå ut och fika eller luncha med sällskap.

Genom *Digidel* arbetar kommunen för att minska digitalt utanförskap hos äldre och se till att alla ges möjlighet att vara en del av utvecklingen. Både biblioteket och kommunhusets servicecenter erbjuder råd och praktiskt hjälp för surfplattor, internetanvändning och smartphones.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

Enkäten visar att framtidens äldre i Älmhults kommun vill ha ett tryggt och bekvämt boende med egen uteplats och möjlighet att välja var i kommunen man vill bo till en låg kostnad. Ingen av de tillfrågade var beredda att betala med än 4 999 kronor med en etta med kök.

Dagens boenden för äldre i Älmhult består utav 4 kommunalt drivna särskilda boenden: Almgården, Nicklagården med Elmiersgården, Ekebo och Solgården. Totalt motsvarar det 180 tillgängliga platser varav 30 stycken är pausade i nuläget. I anslutning till Almgården finns även 24 trygghetsboendelägenheter. Flera av de särskilda boendena som finns i kommunen idag kommer att behöva vara i användning även framöver.

Kommunens fastigheter har en stor variation i kvalitet, ändamålsenlighet och ålder. Boendena har inte genomgått några omfattande renoveringar eller anpassningar till dagens krav på arbetsmiljö och boende. Bland upprustningarna som kommer att behövas inkluderas sprinklers, dränering, byte av ventilation, byte av ytskikt, förberedelser för takliftar, anpassning av den yttre miljön, renovering kök, brandtrappa, göra vid taket, dra in fiber i alla lägenheter samt allmänna uppfräschningar av lokalerna.

Samtliga boenden med undantag för Nicklagården är möjliga att bygga ut även till viss del inom nu gällande detaljplaner. Hemtjänsten har just nu inte ändamålsenliga lokaler och är uppdelade på flera mindre platser. En översyn av organisering och lokalisering av hemtjänsten har påbörjats av socialförvaltningen.

Socialchef Jenny Smedberg visar hur Älmhult statistiskt sett ligger till gällande kostnader för särskilda boenden och hemtjänst i jämförelse resten av landet. Kommunen är medveten om att kostnaderna är höga och analyserar kontinuerligt siffrorna.

En analys av behov och tillgång av platser på särskilt boende i framtiden visar att ökningen av äldre som kan behöva platser inte är linjär utan att den största ökningen kommer i slutet av planeringsperiod. Behovet av platser år 2026 förväntas uppgå till ca 145 platser och för år 2033 förväntas det samlade behovet av platser uppgå till ca 165.

Presentationen avslutas med sex stycken iakttagelser och vägval som framkommit under utredningen:

1. Antalet befintliga platser i särskilt boende överstiger det förväntade behovet fram till och med 2033.
2. Flera av de särskilda boendena som finns i kommunen idag kommer att behöva vara i användning även framöver. Investeringar krävs för att uppfylla lagkrav och för att erbjuda god boendemiljö och arbetsmiljö.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

3. Inför vägvalet kring vilka boenden som ska behållas, renoveras eller byggas om eller ut så bör man ta ett helhetsgrepp.
4. Kostnad per plats på ett särskilt boende är idag hög och likaså är kostnaden per hemtjänsttagare något hög. Det är viktigt att göra en analys över detta och ta fram åtgärder som ger effekt på kort och lång sikt.
5. Vägvalet och besluten kring punkterna 1–4 kommer att vara avgörande för att komma till rätta med socialnämndens budgetunderskott.
6. Verksamheten behöver utvecklas med nya angreppssätt inom äldreomsorgen.

Framtidens äldreomsorg är redan här men vi måste fylla den med innehåll.

Pensionärsrådet ges möjlighet att ställa frågor.

Sölve Johansson berättar att SPF Virestad har gått igenom materialet och vill framföra några synpunkter. Sammantaget tycker föreningen att det är ett förbaskat bra material, både djup och brett. De har inte brytt sig om fastighetsutredningen utan förutsätter att tekniska förvaltningen kan säkerställa att byggnaderna lever upp till alla lagar och förordningar.

De vill dock lyfta att utredningen är väldigt centralortsorienterad. En övervägande del av de som svarade på enkäten bor i centralorten och endast 4 % av de som svarat använder något inom äldreomsorgen i dagsläget. Nuvarande brukare och framtida brukare ser saker på ett olika sätt. Därför borde de som nu nyttjar kommunens äldreomsorg tillfrågats i större utsträckning.

Susann Pettersson svarar att de under utredningens gång funderat över den låga svarsfrekvensen från landsbygden och att analysen naturligtvis går att fördjupa. Hon påpekar även att många tillfrågade har föräldrar som är del av är äldreomsorgen idag och därigenom får inblick i framtida behov.

Rådet trycker åter på vikten att lyssna på och komma ihåg de kommuninvånare som bor utanför centrala Älmhult.

SPF Virestad menar även att hemtjänsten är för svagt beskriven i utredningen. De har en oerhörd betydelse, särskilt på landsbygden, och man måste se på hemtjänsten på olika sätt för central och landsbygd.

Även kring digitalisering behöver man tänka med på folk på landsbygden. Alla har inte möjlighet att knalla iväg till biblioteket. Kommunen måste även satsa på mobila tjänster. Susann Pettersson lovar att lyfta behovet av med servicechef Stina Ramberg Fälth.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Uttagsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

Rådet belyser kommunens behov av ökad tydlighet i kommunikation med allmänheten. Informationsfel är ett vanligt och återkommande problem och kommunikation, i tid och otid, in och ut, måste fungera väl.

Ordförande lyfter en inkommen fråga från pensionärsföreningarnas beredning gällande kvarteret Plåtslagaren. Fastighetschef Lars Lund svarar att detaljplanen ännu inte är färdig och att man innan dess inte kan påbörja något.

Lars Ingvert (S) berättar att Älmhultsbostäder i sina interna dialoger har tänkt om. De ursprungliga planerna på att bygga höghus med vanliga lägenheter har utvecklats till marklägenheter och tvåplanshus. Det är dock inte klart på långa vägar.

Britta Croona belyser ”mellangruppen”. De äldre som ännu inte behöver flytta in på särskilt boendet men som kan vilja ha enklare former av stöd. Det finns inte mycket i utredningen om dessa personer trots att det är en stor och viktig grupp.

Lars Ingvert (S) berättar om kön till trygghetsboendena vid Almgården. Där har över 60 personer stått i kön samtidigt och trots det stod det två lägenheter lediga. Detta för att personerna ställt sig i kö i preventivt syfte så när erbjudandet om lägenheten kommer fick man till svar att de inte ville ha lägenheten än men att det ville var kvar i kön.

Bo Johansson undrar i vilket skick det 30 pausade lägenheterna på Nicklagården är och Jenny Smedberg svarar att Nicklagården och de lägenheterna är i gott skick men att hon inte kan svara på om de är möblerade i nuläget.

Synnöve Sjöstrand undrar om det finns särskilda mått som ska vara uppfyllda för att ett boende ska vara godkänt för äldreomsorg. Lars Lund svarar att så är fallet även om han inte kan dessa mått på rak arm. Det ska även finnas en avskild yta för insatser under tiden vårdtagaren har besök.

§ 21 Digitalisering inom vård- och omsorgsverksamheter

Det kommunala pensionärsrådet har bjudit in Rehabenhetens chef Camilla Wir och kommunens larmsamordnare och digitaliseringsstrateg Sebastian Marginean Svensson för att presentera hur den pågående digitaliseringen påverkar äldreomsorgen.

Presentationen inleds med informationsfilmen ”Välfärdsteknik – en mänskligare äldreomsorgen ” som är framtagen av Sveriges kommuner och regioners (SKR) kompetenscenter för välfärdsteknik.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

[Filmen finns tillgänglig SKR:s hemsida](#) och ger exempel på hur digital teknik kan bidra till att äldre personer och andra med funktionsnedsättning kan bo kvar hemma och känna sig trygga och delaktiga i samhället samt nå en bättre hälsa.

Det är viktigt att skilja på välfärdsteknik och medicinteknik. Syftet med välfärdsteknik är att skapa trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet för alla, oavsett om någon har en funktionsnedsättning eller inte medan syftet med medicinteknik är att till exempel att övervaka sjukdom eller kompensera för en funktionsnedsättning hos en enskild individ.

Älmhults kommun har ett upphandlade partnerskap med IT-infrastruktur-leverantören ATEA. En IT-partner innebär att man har upphandlat en samarbete som tar fram den teknik som behövs utan att behöva göra individuella upphandlingar varje ny form av implementering av digitalisering. I möten har ATEA levererat ett team med specialister som har kunnat bidra med kunskap som en enskild kommun aldrig kunnat samlat in själv.

Vad finns det då för välfärdsteknik i Älmhults kommun?

Trygghetslarm

Digital tillsyn nattetid via trygghetslarm med kameror finns i Älmhult men endast hos ett fåtal vårdtagare. Hur och när kamerorna aktiveras bestäms tillsammans med vårdtagaren genom en upprättade handlingsplan. Utanför beslutade tiderna kan den inte aktiveras. Larmet kopplas till hushållselen och installeras tillsammans med en 4G-router. Om den blir strömlös eller om tillsynen misslyckas meddelas hemtjänsten och då kör man ut till vårdtagare för att genomföra en tillsyn på det gamla hederliga sättet. Här är det också viktigt att skilja på som kan ersättas och det som inte då det av andra anledningar behövs annat stöd.

Birgitta Eriksson undrar hur lång räckvidd trygghetslarmet har. Sebastian Marginean Svensson svarar att de nya, som nu är installerat, har en räckvidd på några hundra meter från larmhubben. Men om det är flera hinder och saker som blockerar kontakten så klarar den mindre. Många har även uppskatta att det är möjligt att duscha med de nya larmen.

Surfplattor

Alla boenden har minst en *padda* som är tillgänglig för alla på boendet. Under pandemin användes de mycket till att skypa och hålla kontakt med anhöriga. Med *paddan* som stöd kan man även tillsammans diskutera sina genomförandeplaner på ett tydligare och mer pedagogiskt sätt.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet**Smartphone som arbetsredskap**

I verkligheten har de anställd inte med sig papper och dokument längre. Scheman, medicinlistor, GPS, funktioner för att öppna dörrar och medicinskåp samt signera för mediciner finns idag i mobilen. Läkemedelssignering har även ökat säkerheten och man har sett en 50 procentig minskning av avvikelser. Camilla Wir påpekar dock att det var få avvikelser redan tidigare.

De digitala låsen kan endast öppnas av personal med ansvar inom deras respektive område och alla låsningar och upplåsningar loggas. Detta säkrar även vårdtagarna med mot stölder vilket många upplever som en trygghet. Även vägbeskrivningar till nästa brukare hämtas automatiskt av från Google Maps. Därav kan det finnas vissa felkällor men dessa återgäldas enkelt i kontakt med Google.

Rådet påpekat riskerna med att fokusera för mycket på telefonen när man kör och får som svar att vid samtal och interaktioner som kräver mer fokus ska personal alltid köra in till sidan av vägen och stanna.

GPS-larm och larmklockor

Larmklockor finns i olika former och med olika funktion. Sebastian Marginean Svensson visar upp en av de vanligaste formerna av en GPS-klocka som är utrustade både med en vanlig alarmknapp och larm som aktiveras om personen som bär klockan ligger ner på marken i 10 sekunder. Denna typ används ofta vid minnessjukdomar och kan till exempel ställas in så att den larmar när vårdtagaren lämnar särskilda områden. Varje gång något installeras upprättas en handlingsplan om hur den får användas.

Idag används 8 stycken sådan klockor inom kommunen. Behovet kan mycket väl finnas hos fler men en bedömning och en undersökning av behovet måste alltid göras först.

Rådet undrar om man bara kan ta av sig larmklockan. Sebastian Marginean Svensson svarar att det absolut går och att det är något som händer. Därför ska personalen alltid vara uppmärksam på detta och informera vårdtagaren om varför den är viktig.

Rådet frågar hur GPS-larm kan motverka fall. Sebastian Marginean Svensson svarar att GPS-larm främst används utomhus där de fungerar bäst. Det finns en uppsjö med andra tekniker som man kan plocka fram speciellt som skydd för fallolyckor om det är ett problem för den enskilda vårdtagaren.

TENA

TENA Identifi är en annan form av ny välfärdsteknik som underlättar inkontinensutredningar. Genom att identifiera de regelbundna tidsintervallerna

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Uttragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

under natten när inkontinensbesvären förekommer kan man minska personens lidande och soporna som tillkommer som följd.

Eva Ballovarre (S) tillägger att även om processen kan låta lite märklig så har hon sett det fungera väl. Det är ett mycket bra stöd både till personalen och vårdtagaren. När nattpersonal kan göra sina runder med rätt kunskap så underlättar det både god sömn och god livskvalitet för våra äldre.

Tovertafel-bord finns på samtliga boenden och är ett interaktivt spel med ljus och ljud som reagerar på spelarnas rörelser. Tovertafel som betyder det ”trollande bordet” på nederländska är en dator som är kopplad till en projektor ovanför ett bord. Projektorn projicerar bilder på ett bord som man kan röra och flytta. Rådet får se en [kort film där tre damer på ett vårdboende i Helsingborg testar några olika spel som bordet erbjuder](#).

Älmhults kommun har idag även ett fåtal VR-glasögon som förvaras på IT-avdelningen på kommunhuset men flytas runt till evenemang runt om i kommunen efter behov.

Sölve Johansson föreslår att kommunen tar kontakt med lokala W5 Solutions (tidigare MSE Engineering) för möjlig samverkan i framtiden.

Kommunen arbetar även mycket med [E-tjänster](#), inom kategorin *Omsorg och stöd* kan man bland annat ansöka om färdtjänst och bidrag för bostadsanpassning.

I nuläget pågår den fortsatta implementeringen av nya digitala trygghetslarm. Den är klart på samtliga vård- och omsorgsboenden och de sista i ordinärt boende ska få sina installerade i september. Totalt gäller det ungefär 500 stycken larm hemma hos vårdtagare och ungefär 160 på de olika boendena. Antalet på vård- och omsorgsboenden ändras dock kontinuerligt efter behov. Även där underlättar partnerskapet för att säkerställa att varje vårdtagare får den teknik som passar dem.

Kommunen har även fortsatta aktiva workshops under ledning av ATEA om välfärdsteknik. Vad innebär en workshop då? Ett möte där det samlas olika personer från Atea och kommunens olika omsorgsverksamheter för att diskutera utveckling och aktuella behov. Workshopparna kanske inte innebär att hundra idéer som förslås kommer verkställas men det säkerställer verktyg som motsvarar verkliga behov.

Pensionärsrådet trycker på vikten att det faktiskt kommer folk när larmet låter. Vad gäller mitt i natten? Sebastian Marginean Svensson svarat att nattpatrullen har en timmes inställningstid med att vissa larm kan hanteras via telefon. Ibland är det dock längre körtid på natten och man kan behöv vänta om patrullen är

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande

Kommunala pensionärsrådet

långt iväg. Men genom att sila bort onödiga besök med hjälp av välfärdsteknik så försöker man motverka lång inställningstid.

§ 22 Aktuell information

Kommunstyrelsens ordförande Gusten Mårtensson (C) berättar att det under senaste tiden varit mycket fokus på trygghetsfrågor i kommunen. Man har träffat handelsplatsorganisationen tillsammans med polisen och krävt att polisen ökar sin närvaro i kommunen. Detta upplevs ha prioriterats från polisens sida och de har sedan dess setts bland annat under Härlundadagen.

Situationen har även resulterat i lokala initiativ att nattvandra och man tittar på hur man anordna samverkan mellan dessa grupper och kommunens egna fältare. Vandaliseringen som skett i centrum under den senaste tiden tillhör inte vanligheterna och det kräver att vi samlar ihop oss som kommun. Nu hoppas man att det blir lugnare framåt.

Naturvårdverket utsedde nyligen årets friluftskommun och även om Älmhult inte vann så utsågs kommunen till Årets förbättrare 2022. Älmhult har under året satsat på vandringsleder och uteplatser. Det finns även inspiration att hämta från vinnaren Trollhättan som arbetat särskilt att aktivera sina pensionärer.

Ett mötet med Region Kronoberg ska hållas för att diskutera ambulansservicen i Älmhults kommun. Förhoppningen är att ta fram statistik och få tydligt se uttryckning och behov. I Skåne finns sådan statistik tillgänglig för alla men inom Kronoberg har den varit svår att eftersöka. En återrapportering kring hur detta möte går ska ske på nästa rådets nästa sammanträde.

§ 23 Övriga frågor

- Rådet har frågor kring matutredningen.
- Rådet undrar hur de Kampardpengarna som syftade till öka livskvalitet för de äldre i Älmhults kommun har spenderats.

Ordförande bordlägger dessa frågor till nästkommande sammanträde.

§ 24 Nästa möte

Nästa sammanträde sker tisdagen den 8 november, klockan 14:00. Linnesalen kommer finnas tillgänglig från 13:00 för pensionärsföreningarnas beredning.

Ordföranden tackar för alla frågor och intressanta diskussioner.

Justerandes signaturer

Ordförande

Justerande

Sekreterare

Utdragsbestyrkande